

ZAVOD REPUBLIKE SLOVENIJE
ZA VARSTVO NARAVE

OBMOČNA ENOTA PIRAN

Trg Etbina Kristana 1 | 6310 Izola
T 05 67 10 900
E zrsvn.oepi@zrsvn.si | www.zrsvn.si

ISTITUTO DELLA REPUBBLICA DI SLOVENIA PER LA TUTELA DELLA NATURA | UNITÀ TERRITORIALE DI PIRANO

OBČINA ANKARAN
COMUNE DI ANCARANO

Piazza Etbin Kristan 1 | 6310 Isola
T 05 67 10 900
E zrsvn.oepi@zrsvn.si | www.zrsvn.si

Številka: 7-II-39/2-O-19/BV
Datum: 9. 5. 2019

Občina Ankaran
Oddelek za okolje in prostor
Jadranska cesta 66, p. p. 24
6280 ANKARAN

Priporočeno:	Navadno: ☒	Elektronsko:
Prejeto: 10-05-2019		
Šifra zadeve: 3560-1/2018-12	Org. enota:	Priloge:

Zadeva: Mnenje za revitalizacijo, širitev in vzdrževanje območja sredozemskega slanega travnika na Sv. Nikolaju

Z vlogo št. 3560-1/2018(11)-OOP, z dne 27. 03. 2019, prejeto dne 29. 03. 2019, ste zaprosili naslovni zavod za strokovno mnenje pred postopkom izdaje naravovarstvenega soglasja.

Vlogi ste priložili »Projekt revitalizacije (obnove), širitve in vzdrževanja območja naravne vrednote sredozemskega slanega travnika na Sv. Nikolaju«, ki ga je pripravilo podjetje Hortikultura Sežana z odgovorno projektantko Špelo Batič, januarja 2019.

Strokovno mnenje v postopku presoje sprejemljivosti posega izdajamo na podlagi določil 117. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 32/08 - odl. US, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNorg in 31/18; v nadaljevanju: ZON).

Opis posega

V projektu je navedenih - predvidenih pet ukrepov, med katerimi so upravljavski in fizični ukrepi, in sicer:

Ukrep 1: košnja z odstranitvijo vegetacije na površini 13370 m², z ustrežno frekvenco košnje. Ta ukrep je bil v januarju 2019 po opravljenem skupnem terenskem ogledu že izveden; ograditev bazena za školjke s stekleno ograjo;

Ukrep 2: izvedba intervencijske poti v dolžini cca. 190 m, tik ob meji s kampom Adria v smeri sever – jug za potrebe vzdrževanja travnika in sečnja dreves ter odstranitve zarasti za omogočanje širjenja travnika; na površini cca. 4360 m²;

Ukrep 3: izvedba nove, v notranjost pomaknjene obalne pešpoti, na še neznan način izvedbe (mostovž, neposredno na terenu) v dolžini 710 m;

Ukrep 4: odprava problemskih mest v kampu Adria in na Sv. Katarini z namenom zagotavljanja prehodnosti obale in navezavo na mrežo pešpoti;

Ukrep 5: potencialna umestitev športno rekreacijskih ali kulturnih dejavnosti na v grafiki prikazanih območjih (eno na meji z avtokampom Adria in dve na športno rekreacijskem območju Sv. Katarina (izven meja območja Natura in NV, vendar v območju neposrednega vpliva).

Uvodoma podajamo nekaj splošnih pripomb na projekt.

Na strani 5 je omenjeno, da se vzpostavlja sistem zavarovanih območij. Bolj pravilno bi bilo zapisati, da se vzpostavlja sistem varovanih območij (trenutno je zavarovan samo Debeli rtič).

Večkrat je omenjeno, da se bo izvajala obnova naravne vrednote, kar pa je netočno. Obnova je v Zakonu o ohranjanju narave opredeljena kot ukrep varstva naravnih vrednot (52. člen), ampak le v primeru, ko gre za uničeno ali poškodovano naravno vrednoto. O obnovi bi lahko govorili v primeru, da bi se lotili odstranjevanja velike deponije odpadkov ob avtokampu Adria, kar pa v projektu ni predvideno.

Nekatere vrste so označene kot invazivne, pa to niso. Plotni slak in trsje nista invazivni vrsti, ampak običajni rastlinski vrsti, ki se pojavljata v sukcesiji rastlinskih združb.

Nekajkrat je v besedilu omenjena tudi širitev naravne vrednote, kar prav tako ni točno. Širitev naravne vrednote je uradni proces, ki ga na strokovni predlog ZRSVN izpelje Ministrstvo za okolje in prostor. Pri tem je potrebna sprememba Pravilnika o določitvi in varstvu naravnih vrednot. V projektu se bodo izvajali ukrepi za izboljšanje stanja znotraj območja že obstoječe naravne vrednote in njenega vplivnega območja.

Za izdajo naravovarstvenih pogojev bo potrebno natančno določiti za kakšen tip pešpoti gre (samo utrjen teren, mostovž, lesena pot na nivoju tal,...).

Sredozemski slani travnik je trenutno z vidika ohranitvenega stanja habitatnih tipov v ugodnem stanju; saj je bil nedavno zmulčen, tako da tovrstni poseg v prihodnjih dveh ali treh letih ne bo potreben.

Dosedanje vzdrževanje

Do leta 2005 območje travnika na Sv. Nikolaju ni bilo deležno posebnega vzdrževanja in je služilo kot nogometno igrišče, pa tudi kot odlagališče odsluženih avtomobilov. Občasno je košnjo opravila takratna krajevna skupnost. V letu 2005 je ZRSVN pristopil k načrtovanju nad terenom dvignjene pešpoti, katero je izvedel v letu 2006. Kmalu zatem smo postavili še table in predstavitveni bazen za lupine mehkužcev. Skupaj z Društvom za ohranitev naravne dediščine Slovenije smo leta 2006 izvedli akcijo odstranjevanja nezaželene zarasti, katero smo ponovili še trikrat (v letih 2007, 2008 in 2010). Leta 2011 je ZRSVN izpeljal še mulčenje in strojno odstranjevanje trdovratnih invazivnih vrst (predvsem amorfe) z zunanjim izvajalcem DOPPS. V istem letu smo izvedli tudi nekatere aktivnosti za spremljanje stanja (štetje obmorskega lanu in klasnate tavžentrože) ter ročno akcijo za omogočanje večje kaljivosti klasnate tavžentrože. Leta 2012 je DOPPS po naročilu ZRSVN še zadnjič izvedel mulčenje in odstranjevanje nezaželene zarasti (motorna žaga, rovokopač). Vmes smo v sodelovanju z Mestno občino Koper nekajkrat zamenjali table in obnovili mostovž.

Leta 2019 je občina Ankaran izvedla mulčenje in odstranitev enega kraka pešpoti. Trenutno ni potrebe po vzdrževanju travnika vsaj še dve leti, saj mulčenje priporočamo na približno tri leta. V prilogi podajamo podrobnejši predlog upravljavskih ukrepov.

1. Strokovno mnenje s pogoji v postopku presoje sprejemljivosti posega na varovana območja (območja Natura 2000 in zavarovana območja)

Na podlagi prejete vloge in dokumentacije ugotavljamo, da se lokacija oziroma daljinski vpliv obravnavanega posega nahaja na naslednjih varovanih območjih:

Preglednica 1: Posebna varstvena območja (območja Natura 2000)

Ime območja Natura 2000	Koda	Uradna objava
Ankaran – Sv. Nikolaj	SI3000241	Uradni list RS, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016, 47/2018

Vsebinska pravna podlaga, na podlagi katere izdajamo mnenje na območjih Natura 2000 je sledeča:

- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000), Uradni list RS, št. 49/2004, 110/2004, 59/2007, 43/2008, 8/2012, 33/2013, 35/2013 - popr., 39/2013 - Odl. US, 3/2014, 21/2016, 47/18 (7. člen)
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015–2020), (sklep Vlade Republike Slovenije št. 00719-6/2015/13 z dne 9. 4. 2015, popr. dne 28. 5. 2015 in 24. 3. 2016) – v nadaljevanju PUN.

Podrobnejši varstveni cilji za kvalifikacijska habitatna tipa na tem območju (muljasti in peščeni poloji, kopni ob oseki – v nadaljevanju 1140; ter sredozemska travišča *Juncetalia maritimi*) – v nadaljevanju 1410 so skladno s PUN naslednji:

- ohraniti velikost 2,5 ha habitatnega tipa 1140
 - ohraniti naravne tokove, valovanje in plimovanje (1140)
 - ohraniti odlaganje sedimentov (1140).
 - obnoviti velikost habitatnega tipa 1410 na 3,5 ha
 - obnoviti habitatni tipa 1410 na način, da bo brez invazivnih tujerodnih vrst.
- Kot varstveni ukrep se v PUN določa pogodbeno varstvo.

Glede na navedene varstvene ukrepe in upoštevajoč ekološke zahteve obeh habitatnih tipov, ugotavljamo, da bi postavitev naprav za fitnes na območju cone habitatnega tipa in cone širitve habitatnega tipa negativno vplivala na varstvene cilje (s postavitvijo naprav bi se zmanjšala površina habitatnega tipa, motena bi bila naravna hidromorfologija, saj bi bilo preprečeno odlaganje sedimentov in naravno tokovanje oz. plimovanje). Poleg tega bi se povečala frekvenca obiska in spremenil tip obiskovanja (ljudje bi se zadrževali dlje časa, kar bi pomenilo motnjo za rastline in živali). Veča frekvenca obiska in zadrževanje na območju ter teptanje s hojo tudi znatno poveča možnost vnašanja invazivnih rastlin. Prav tako bi ureditev pešpoti neposredno po terenu pomenila negativen vpliv na habitatni tip sredozemska slana travišča, ker bi prav tako zaradi utrjevanja lahko spremenila hidromorfološke razmere in prav tako povečala možnost vnašanja invazivnih rastlin ter drugih vplivov na vegetacijo).

Na osnovi zapisanega ugotavljamo, da:

- 1. postavitev fitnesa na prostem in/ali trim steze na območju, ki je opredeljena kot cona habitatnega tipa ali cona širitve habitatnega tipa, ni sprejemljiva.** Predlagamo lokacijo Beblerjev park, ki je v neposredni bližini.
 - 2. utrđitev pešpoti na oz. v samem terenu (brez mostovža) za dotično območje ni primerna, zato predlagamo izvedbo nad terenom vsaj minimalno dvignjene pešpoti.** Umestitev poti na traso, ki bi bila bolj odmaknjena od morja, na območje habitatnega tipa sredozemska slana travišča, namesto trase, kjer poteka sedaj (neposredno po HT položi), je bolj primerna in sprejemljiva, vendar je potrebno poskrbeti, da se po vzpostavitvi nove, obstoječa pot ne bo več uporabljala.
2. **Strokovno mnenje s pogoji v postopku pridobitve gradbenega dovoljenja na območju naravnih vrednot**

Na podlagi določil **117. člena ZON** (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 32/08 - odl. US, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNorg in 31/18) izdaja naslovni zavod sledeče **strokovno mnenje**:

Ugotavljamo, da se lokacija obravnavanega posega nahaja na naslednjih naravnih vrednotah:

Preglednica 2: Naravne vrednote

Naravne vrednote	Ident. šte.	Zvrst	Pomen	Uradna objava
Ankaran – obrežno močvirje pri Sv. Nikolaju	3671	BOT, EKOS; ZOOL	državni	Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15, sklep št. 35600-46/2017 z dne 16. 2. 2018 ter 7/2019

Vsebinska pravna podlaga, na podlagi katere izdajamo naravovarstvene pogoje na območjih naravnih vrednot:

- ZON, 40. Člen
- Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04, 70/06, 58/09, 93/10 in 23/15, sklep št. 35600-46/2017 z dne 16. 2. 2018 in 7/19)
- Uredba o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03);

Naravna vrednota je opremljena za obisk tudi z informativnimi tablami in bazenom za školjke, kjer si lahko ljudje ogledajo različne lupine iz bližnjega »pokopališča« školjk in tako spoznajo pestrost življenja tudi v slovenskem morju. Menimo, da bi postavitve ograje pomenila dodatni vpliv na vidno podobo naravne vrednote in tako ne vidimo potrebe po njeni postavitvi. Bazen za školjke je potrebno občasno opleti in zato dostopati neposredno na bazen, kar bi ograja ovirala. Po trinajstih letih od postavitve bazena, so se lupine školjk in polžev v bazenu še ohranile, poleg tega jih je moč vsak trenutek prinesiti na novo iz bližnjega nanosa pri vojašnici, zato ne vidimo potrebe po postavitvi ograje, ki bi pomenila dodaten tujek v prostoru in dodatno obveznost pri vzdrževanju travnika oz. infrastrukture za njegovo opbiskovanje.

Namesto tega predlagamo obnovo obstoječih tabel, ki so dotrajane oz. nekoliko poškodovane.

Naravna vrednota ima tudi zoološko zvrst, in sicer kot habitat zavarovanih in mednarodno pomembnih vrst ptic: male bele čaplje (*Egretta garzetta*), srpične trstnice (*Acrocephalus scirpaceus*), rakarja (*Acrocephalus arundinaceus*) in mokoža (*Rallus aquaticus*). Tudi zaradi navedenega je **postavitev fitnesa na prostem ali trim steze na njeni površini, nesprejemljiva.**

3. Priporočila za varstvo drugih vsebin ohranjanja narave

Ker se na območju predlaganega posega nahajajo še druga naravovarstveno pomembna območja, podajamo še dodatna priporočila za poseganje.

Preglednica 3: Ekološko pomembna območja in ostale vsebine ohranjanja narave

Ekološko pomembno območje	Koda	Uradna objava
Sv. Nikolaj	78900	Uradni list RS, št. 48/04, 33/13, 99/13, 47/18
Habitati zavarovanih vrst	ptice pevke (<i>Passeriformes</i>)	Uradni list RS, št. 46/04, 109/04, 84/05, 115/07, 32/08 - odl. US, 96/08, 36/09, 102/11, 15/14, 64/16; Uradni list RS, št. 46/04, 110/04, 115/07, 36/09 in 15/14
Habitat redkih ali ogroženih vrst	dišeči luk (<i>Alium suaveolens</i>)	Pravilnik o uvrstitvi ogroženih rastlinskih in živalskih vrst v rdeči seznam – Priloga 1 (Uradni list SRS, št. 15/76).

Glede na navedeno, zaradi ohranjanja ugodnega stanja vrst, zaradi katerih je bilo določeno EPO in zavarovanih oz. redkih ali ogroženih vrst (dišeči luk spada med ranljive vrste) podajamo še naslednji priporočili:

- zaradi zavarovanih vrst ptic pevk naj se odstranjevanje lesne zarasti in hrupna dela ne izvaja v času gnezdenja ptic. Odstranjevanje lesne zarasti in hrupna dela se lahko izvajajo od 1. avgusta tekočega leta do 1. marca naslednjega leta.
- pri vseh posegih naj se nahajališče dišečega luka fizično ogradi, zato da se zaščiti pred teptanjem in da se prepreči odlaganje materiala na njegovo rastišče.

Pripravila:

mag. Barbara Vidmar, prof. biol
naravovarstvena svetnica

Vodja OE Piran

mag. Robert Turk, univ. dipl. biol.
visoki naravovarstveni svetnik

Priloge: - izsek iz terenskega poročila 27. 07. 2011 – predlagani način upravljanja travnika
- grafičnih prikaz con in con širitve habitatnih tipov (izrezi iz naravovarstvenega atlasa)

Poslano: - naslovnik
- arhiv, tu

Priloga 1

Predlagan način upravljanja za ohranitev ogroženih vrst (v sodelovanju z Josipom Otopalom)

1. Ukrep za ohranitev klasnate tavžentrože

Glede na dejstvo, da je ohranjenih le še nekaj primerkov bi veljalo v času pred tvorbo semen, označiti vsako posamično rastlino in nato v radiju pol metra odstraniti zarast (ročno), da bo omogočeno kaljenje semen. Tla morajo postati dostopna za semena. Zaradi pregoste zarasti namreč semena ne uspejo vzkaliti. S tem preprostim ukrepom bi lahko v eni rastni sezoni število rastlin podeseterili.

2. ukrep: **Trajna odstranitev lesnih vrst med obema mostičkoma (izkopavanje korenin).** V vmesnem prostoru med obema krakoma mostičkov se razrašča kar nekaj grmov, tudi invazivnih rastlin (amorfa), ki onemogočajo rast zelnatih rastlin, obmorskega lanu, predvsem pa klasnate tavžentrože. Odstranjevanje samo nadzemnih delov ne prinese trajnih rezultatov, saj rastline spomladi ponovno in zelo bujno poženejo. Odstranjevanje korenin ročno z ustreznim orodjem, ki jih preseka in nato izkoplje, je sicer možno, a izredno dolgotrajno in fizično naporno. V tem primeru bi prišel v poštev zelo majhen kopač, s katerim bi v sušnem obdobju in po odcvetu ogroženih vrst, odstranili grmovnice iz tega predela. Po tem bi morali izvesti mulčanje z odstranjevanjem biomase.

3. ukrep: **Zaustavljanje prodiranja ostrolistnega jesena na travnik**

Iz severne strani travnika se s številnimi mladimi drevesi na rastišče lanu vztrajno razrašča gozd ostrolistnega jesena. Ta rob bi bilo potrebno v širini sedmih metrov pomulčati. Po potrebi bi bilo potrebno predhodno nekatera debelejša drevesa odstraniti z motorno žago.

4. ukrep: **Mulčanje preostalih delov travnika na dve do tri leta avgusta ali septembra**

Zahodni in vzhodni del travnika se mulča, pri čemer se en pas lepo razvitega trstišča ohrani, saj povečuje mozaičnost in je habitat za nekatere redke vrste ptic (rakar).

5. ukrep: **Brez ukrepanja**

Pas travnika med gozdičem ostrolistnega jesena in mostičkom se ne kosi.

Pri vsem tem največjo težavo predstavlja najti termin, ko je območje suho in rastline ne cvetijo. Potrebno je upoštevati tudi čas plime in oseke. Težaven je tudi dostop strojev in odvoz materiala.

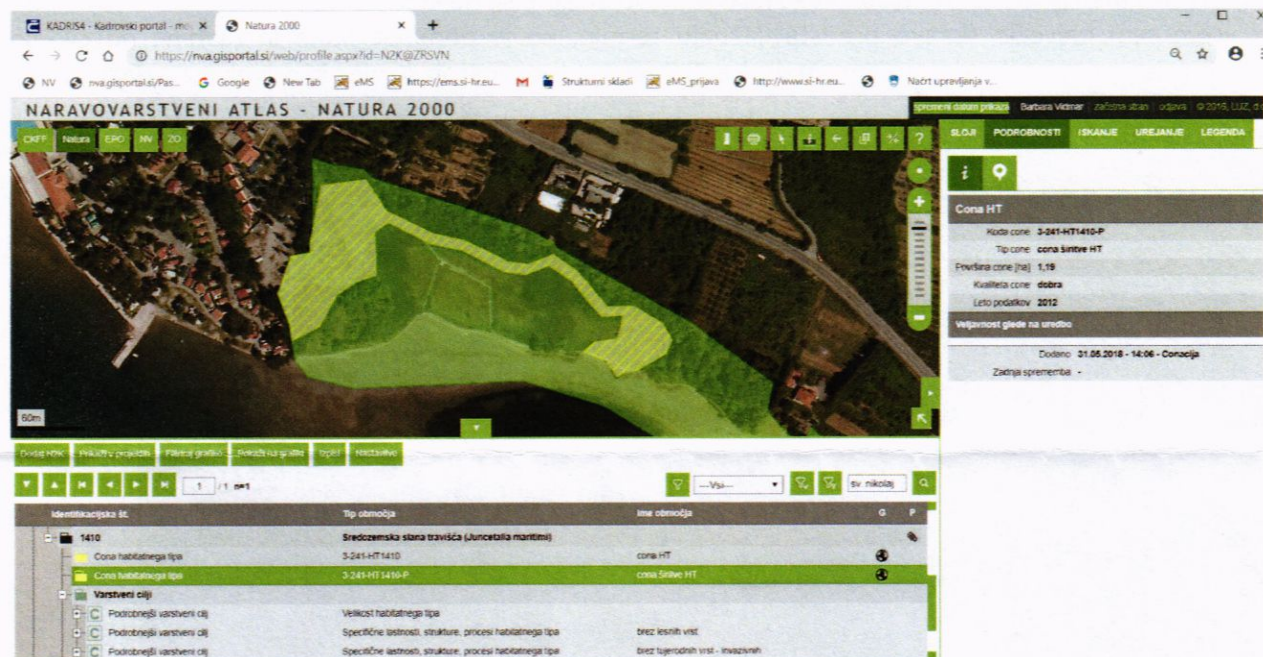
Terenski zaris predlaganih ukrepov upravljanja za slani travnik

Priloga 2

Grafičnih prikaz con in con širitve habitatnih tipov (izrezi iz naravovarstvenega atlasa)

Cona habitatnega tipa

Cona širitve habitatnega tipa